

Радіонова Н.Й., к.е.н.

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Динаміка процесів економічного і соціального розвитку як країни в цілому, так і окремих регіонів постійно знаходиться в центрі уваги державних і регіональних органів управління. Серед актуальних проблем регіональної економіки в Україні питання забезпечення стійкості економічного і соціального розвитку регіонів займають особливе місце, як по значимості, так і по складності. Досягнення позитивної динаміки регіонального розвитку і забезпечення її стійкості залежать від рівня прогресивності виробничих відносин, їхньої здатності адаптуватися у трансформаційних відтворювальних процесах на основі відновлення елементів механізму управління ними.

Реалізація концепції стійкого розвитку ґрунтується на реальних соціально-економічних передумовах кожної конкретної держави. У концепції стійкого розвитку України, розробленої під керівництвом Ю.І. Костенка і Б.Є. Патона, відзначається, що Україна може забезпечити стійкий розвиток винятково шляхом ефективного використання усіх видів ресурсів, структурно-технологічної реструктуризації виробництва, використання творчого потенціалу всіх членів суспільства для розвитку і процвітання держави [1,2].

Аналіз сучасних результатів наукових досліджень по створенню механізму регулювання розвитком регіонів показав, що, поряд з необхідністю законодавчої та інституціональної трансформації, розв'язання проблем управління економічним і соціальним розвитком регіонів вимагають залучення інноваційних методів, серед яких найбільш ефективними є сучасні інформаційні технології управління.

Управління економікою в регіонах, включаючи розрахунково-аналітичну, діагностичну і прогностичну функції, здійснюється на конкретній території, особливостями якої є ресурсний потенціал, структура господарського комплексу, досягнутий рівень розвитку в тісному ув'язуванні з демографічною ситуацією і природно-екологічними умовами. Тому будь-яка проблема, що виникає в процесі функціонування регіонального господарського комплексу, тісно пов'язана з дослідженням впливу тих чи інших факторів і умов на динаміку його розвитку. Тому результати проведення економічних реформ у регіонах в значній мірі залежать від удосконалення механізмів управління регіональними процесами на підставі впровадження інноваційних методів управління з залученням інформаційних технологій.

Під впливом прогресу в методології дослідження регіональної динаміки багато економічних методів дослідження якісно оновилися, а ряд з них слід відносити вже не до традиційних, а до нових кількісних методів.

Традиційно регіональне планування підрозділялося на три види – розміщенсько-галузевий, районно-комплексний і зведений (міжрайонний та міжгалузевий). Такий же функціональний розподіл характерний для наукових передпланових і проектних робіт.

Економіко-математичне моделювання засноване на системному підході і використовує принцип поетапності. Загальна система «розміщенських» економіко-математичних моделей (моделей територіальної організації господарських комплексів) будується відповідно до вищевказаного розподілу процесу регіонального планування на функціональні блоки, що дозволяє приймати планові рішення для різних рівнів розвитку економіки (рис.1).

Стадія оптимального зведеного планування, на якій визначаються структурні пропорції регіональної динаміки в цілому, являє собою блок 6, що вирішує завдання обґрунтування територіального розміщення продуктивних сил. Група «структурних» моделей включає: зведену модель стану соціально-економічного комплексу регіону (блок 5); локальні моделі стану відтворювальної та галузевої структури (блоки 1 і 2) та стану соціальної і демографічної структури (блоки 3 і 4).

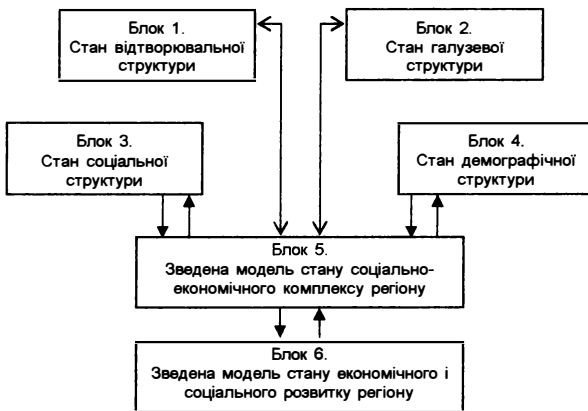


Рис. 1. Система оптимізаційних моделей регіонального розвитку

Загальною ознакою оптимального плану розвитку і розміщення виробництв – критерієм оптимальності – відповідно до вимоги основного економічного закону розвитку продуктивних сил є підвищення продуктивності суспільної праці, задоволення суспільних потреб і підвищення життєвого рівня населення регіону. Конкретною формою відображення цього критерію (цільовою функцією) на практиці, як правило, виступає мінімум сумарних витрат при досягненні заданих обсягів валового внутрішнього продукту регіону.

При розв'язанні економіко-математичних завдань оптимальний варіант вибирається з числа припустимих, тобто задовольняючих

прийнятим обмеженням. До останніх відноситься вихідний стан розглянутої регіональної системи і її потенціал (наприклад, виробничі потужності підприємств, планований попит на продукцію), рівень використання ресурсів регіону (трудових, фінансових і т.ін.), регіональні економічні зв'язки

Завдання обґрунтування індикаторів регіональної динаміки полягає в тому, щоб, спираючись на аналіз впливу відповідних факторів, виявити їхню пріоритетність. Формалізація завдання полягає в її математичному описі у виді економіко-математичної моделі (системи математичних рівнянь – рівностей і нерівностей), що відбиває як умови діяльності розглянутої системи (обмеження), так і критерій оптимальності (цільову функцію).

Підготовка вихідної інформації для рішення економіко-математичного завдання розвитку регіону полягає у визначенні чисельних значень її параметрів. Так, при постановці завдання на мінімум витрат необхідно мати дані проектних і наукових організацій про територіальний розподіл попиту на продукцію, максимально припустимий обсяг виробництва на кожному із проєктованих підприємств (типових потужностях) і ін.

Аналітичний інструментарій регіональної економіки умовно можна розділити на дві групи методів, що доповнюють одна одну: методи регіонального економічного аналізу і математичні моделі регіональної економіки. Вони дозволяють визначити, як функціонує економіка регіону, як погоджуються між собою відтворювальні процеси при галузевому і територіальному поділі праці.

Рішення завдання здійснюється з використанням методів математичного програмування й електронно-обчислювальної техніки.

Література:

- 1 Рівні соціально-економічного розвитку регіонів України. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень. – 2006. – Вип. 32.
2. Стратегія соціально-економічного розвитку України. – К.: Ін-т економіки НАН України, 2003. – 130с.
3. Комплексна оцінка соціально-економічного розвитку регіонів за 2005-2007 роки / Головне управління з питань економічної політики Адміністрації Президента України. – К.: АПУ, 2003. – 34с.

Шкрабак І. В., к. держ. упр.

Донецький державний університет управління

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ У РУСЛІ СИСТЕМНОЇ ПАРАДИГМИ

Актуальність розгляду проблем взаємодії державного управління і місцевого самоврядування у процесі управління місцевим розвитком, які